

ਕੇ. ਕੰਨਨ ਜੇ.

ਬਲਵੰਤ ਰਾਮ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਜਵਾਬਦੇਹ

1991 ਦਾ CWP ਨੰ. 9448

ਮਾਰਚ 28, 2012

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 - ਆਰਟਿਕਲ, 226 - ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ, ਚੈਪਟਰ VI, ਪੈਰਾ 270 - ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਰਾਮਦਾਸੀਆ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਡੋਗਰਾ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਾਂਚ ਦੀ - ਰਿੱਟ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕੋਰਟ ਕੇਸ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀ - ਐਸਡੀਓ ਨੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ - ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ "ਜਾਤ", "ਜਾਤ" ਅਤੇ "ਧਰਮ" ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਅਰਥ ਹਨ - ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਉਸ ਦੇ ਨਸਲੀ ਰੁਤਬੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੱਥ ਦੁਆਰਾ ਨਕਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਤੀ ਦਾ ਟੈਗ ਵੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀ ਵੰਡ ਵੀ ਹੈ - ਖਾਸ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਤੇ ਡੋਗਰਾ ਨਸਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਬਾਰੇ 'ਨਸਲੀ' ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਜਾਤ", "ਜਾਤ" ਅਤੇ "ਧਰਮ" ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਅਰਥ ਹਨ। "ਜਾਤ" ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। "ਰੇਸ" ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸਮੀਕਰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਮਾਨਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਖਾਸ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੨)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਕੋਈ ਜਾਤੀ ਵੰਡ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਜਾਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਜਾਤੀ ਵੰਡ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ

(Para 5)

ਜਾਤੀ ਇੱਕ ਜਾਤੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

"ਧਰਮ" ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸੰਦਰਭ ਅਰਥਾਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਹੋਵੇ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਰਗ ਹਨ ਜੋ ਧਰਮ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਸਾਲ 1956 ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਿੰਦੂ ਕੋਡ ਦੀ ਚੌਠੀ, ਅਰਥਾਤ, ਹਿੰਦੂ ਅਡਾਪਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮੋਨਟੇਨੈਸ ਐਕਟ, ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਐਕਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕੋਡ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਆਦਿਵਾਸੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਸਲਾਂ ਹਨ। ਧਰਮ, ਜਾਤ ਅਤੇ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਇੱਥੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਜਾਤ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਹੀ ਲਿਆਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ, ਬਾਕੀ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਫਿੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਝ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ, ਨਸਲ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਜਾਤ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ 'ਜਾਤੀ' ਲਈ ਮਾਨਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਜਨਤਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਉਚਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕੁਝ ਨਸਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਜੇਲ੍ਹ ਵਾਰਡਰ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਚਾਈ 5-6 ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ, ਡੋਗਰਾ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਚਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਸਲੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਜਾਤੀ ਵੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। tag। ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕੇ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾਤੀ ਵੰਡ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੩)

ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਐਸ.ਡੀ.ਓ., ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਜਾਤ" ਅਤੇ "ਜਾਤ" ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਲਝਣ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਸਲੀ ਰੁਤਬੇ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਾਮਦਾਸੀਆ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਡੋਗਰਾ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਡੋਗਰਾ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਸੋਬੇ ਦੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਡੋਗਰਾ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜਾਤੀ ਟੈਗ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ

(Para 5)

ਜਨਤਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਡੋਗਰਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 12.03.1991 ਨੂੰ ਐਸ.ਡੀ.ਓ. ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕੋਨਿਕ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸਦੀ ਇਹ ਸਥਿਤੀਆਂ ਮੰਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਜੇਲ੍ਹ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬਾਰੇ 'ਨਸਲੀ' ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਅਜਿਹੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦੇ ਵਿੱਚ ਉਚਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਜੇਲ੍ਹ ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ, ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਥਿਤੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਡੋਗਰਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਕਾਦਮਿਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਹਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਮੈਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਆਰਡਰ ਉਸਦੀ ਨਸਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ।

(ਪਰਾ ੬)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਅਲਕਾ ਚਤਰਥ, ਸੀ .

(1) . ਸਾਹੂ, ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ।

ਕੇ. ਕੰਨਨ, ਜੇ. (ਓਰਲ)

(2)) ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਾਰਡਰ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਚਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੋਟੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਅਧਿਆਏ VI, ਪੈਰਾ 270 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਡੋਗਰਾ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਗੁਆਉਣ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਰਾਮਦਾਸੀਆ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਡੋਗਰਾ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 1990 ਦੇ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ. 6974 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਖੋਲ੍ਹਿਆ

ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ 'ਜਾਤੀ' ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਡੋਗਰਾ ਨਸਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਡੋਗਰਾ ਨਸਲ ਦੇ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ, ਜੋ ਫੌਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਬਾਹਰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਡੋਗਰਾ ਜਾਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ, ਜਾਤਾਂ ਅਤੇ ਉਪ-ਜਾਤਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹ ਰਾਮਦਾਸੀਆ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਡੋਗਰਾ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਫਸਰ ਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚੁਣਿਆ ਕਿ ਉਹ ਰਾਮਦਾਸੀਆ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਡੋਗਰਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਨੀ ਨੈਟੀਓ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਫਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਡੋਗਰਾ' ਉਪ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਜਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੁਸਤਫਾਬਾਦ-ਜੱਟਾਂ ਵਿਖੇ ਰਹਿੰਦਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। , ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (ਪੰਜਾਬ), ਅਤੇ ਡੋਗਰਾ ਜਾਤੀ/ਡੋਗਰਾ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜੰਮੂ, ਕਸ਼ਮੀਰ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪਠਾਨਕੋਟ ਤਹਿਸੀਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ।

(3) ਸੀਵਿਥਾਨ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਜਾਤ", "ਜਾਤ" ਅਤੇ "ਧਰਮ" ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਅਰਥ ਹਨ। "ਜਾਤ" ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਟਾਈਲਿੰਗ ਦੀ ਸੀਵਿਥਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। "ਰੇਸ" ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਸਮੀਕਰਨ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਨਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਖਾਸ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ 'ਜਾਤ' ਨੂੰ "ਸਥਾਨਕ ਭੂਗੋਲਿਕ ਜਾਂ ਗਲੋਬਲ ਮਨੁੱਖੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੈਨੇਟਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੌਤਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਵੱਖਰੇ ਸਮੂਹ ਵੱਜੋਂ ਵੱਖਰਾ" ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਜਾਤੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਓਨੀ ਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵਾਲੀ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਹੈ। 17 ਵੀਂ ਅਤੇ 18 ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਯੂਰਪੀ ਭੌਤਿਕ ਮਾਨਵ-ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਚਮੜੀ ਦੇ ਰੰਗ, ਵਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ, ਸਰੀਰ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਖੋਪੜੀ ਦੇ ਮਾਪਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਨਿਰੀਖਣਯੋਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਸਲੀ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਭੂਗੋਲਿਕ ਆਬਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝੇ ਗਏ ਅੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਡਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਨਸਲ ਦੇ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਅੱਜ ਦੇਖਣਯੋਗ ਭੌਤਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਖੂਨ ਸਮੂਹਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਜੈਨੇਟਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ

ਅਤੇ ਪਾਚਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ

ਭੌਤਿਕ ਮਾਨਵ-ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਮੂਹਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਨਵ-ਵਿਗਿਆਨੀ ਹੁਣ ਨਸਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੱਥ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਰਚਨਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।"

(4) ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉਪ-ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਕੋਈ ਜਾਤੀ ਵੰਡ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਜਾਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਜਾਤੀ ਵੰਡ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਤੀ ਇੱਕ ਜਾਤੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। "ਧਰਮ" ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸੰਦਰਭ ਅਰਥਾਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਹੋਵੇ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਰਗ ਹਨ ਜੋ ਧਰਮ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਸਾਲ 1956 ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਿੰਦੂ ਕੋਡ ਦੀ ਚੌਥਾਈ, ਅਰਥਾਤ, ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ, ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਿੰਦੂ ਕੋਡ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਆਦਿਵਾਸੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਸਲਾਂ ਹਨ। ਧਰਮ, ਜਾਤ ਅਤੇ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ ਜਾਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਸਿਧਾਂਤਕ ਵੰਡ ਜਾਂ ਤਾਂ ਫਿੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਮਝ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ, ਨਸਲ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਜਾਤ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ 'ਜਾਤੀ' ਲਈ ਮਾਨਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਜਨਤਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਉਚਾਈ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕੁਝ ਨਸਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਜੇਲ੍ਹ ਵਾਰਡਰ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਚਾਈ 5'-6" ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਡੋਗਰਾ ਨਸਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਘੱਟ ਉਚਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਨਸਲੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਜਾਤੀ ਦਾ ਟੈਗ ਵੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਇੱਕ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾਤੀ ਵੰਡ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(5) ਵਿਕੀਪੀਡੀਆ ਜੋ ਗਲੋਬਲ ਐਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡਿਕ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ 'ਡੋਗਰਾ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਨ:

“ਡੋਗਰੇ (ਡੋਗਰੀ, ਕਸ਼ਮੀਰੀ, ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ: ਡੋਗਰਾ; ਤਿੱਬਤੀ, ਲੱਦਾਖੀ) ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇੰਡੋ-ਆਰੀਅਨ ਨਸਲੀ ਸਮੂਹ ਹਨ।

ਏਸ਼ੀਆ। ਇੱਕ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਸਮੂਹ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਡੋਗਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਰਾਜਪੂਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਵਾਮੀ ਵਰਗੇ ਸਵਾਮੀ ਦੇਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਡੋਗਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰੀ ਜਾਤੀਆਂ (ਵੈਸ਼ੀਆਂ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਹਾਜਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਰਾਜਪੂਤ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਚਟਾਰੀ ਮੂਲ ਦੇ ਚੰਦਰਵੰਸ਼ੀ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੂਰਜਵੰਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਈ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜਪੂਤਾਨਾ (ਹੁਣ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਤੋਂ ਜੰਮੂ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ਉਨਾ, ਕਾਂਗੜਾ, ਮੰਡੀ, ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਅਤੇ ਹਮੀਰਪੁਰ) ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵੱਲ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਜੰਮੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਦੇ ਹਨ, ਡੋਗਰੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 2003 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਡੋਗਰੇ ਹਿੰਦੂ ਹਨ, ਪਰ ਕੁਝ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਹਨ।"

ਦ ਐਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਬ੍ਰਿਟੈਨਿਕਾ, 11 ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਖੰਡ 8, ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ,

"ਡੋਗਰਾ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਸਲ ਜੋ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਹਿਮਾਲ ਦੀਆਂ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀਆਂ ਘਾਟੀਆਂ ਦਾ ਵਾਰਸ ਹੈ। .....ਡੋਗਰਾ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ, ਚਾਹੇ ਹਿੰਦੂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਭਾਵੇਂ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ ਜਾਤ ਦੇ ਉੱਚ-ਜਨਮੇ ਰਾਜਪੂਤ ਹੋਣ ਜਾਂ ਘੱਟ-ਵੱਡੇ ਮਰਦ, ਡੋਗਰੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ .....।

(6) ਐਸ.ਡੀ.ਓ., ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਜਾਤ" ਅਤੇ "ਜਾਤ" ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ ਵਿਚਕਾਰ ਉਲਝਣ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਸਲੀ ਰੁਤਬੇ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਾਮਦਾਸੀਆ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਡੋਗਰਾ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਡੋਗਰਾ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਸੋਬੇ ਦੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਡੋਗਰਾ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜਾਤੀ ਟੈਗ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕੁਝ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਡੋਗਰਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

(7) ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ, ਆਰਡਰ ਜੋ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਗਿਣਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਸ.ਡੀ.ਓ. ਦੁਆਰਾ 12.03.1991 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ

ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਮੰਗ. ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਜੇਲ੍ਹ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬਾਰੇ 'ਨਸਲੀ' ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਅਜਿਹੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦੇ ਵਿੱਚ ਉਚਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਰਾਜ ਜੰਮੂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਡੋਗਰਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਕੌਣ ਹੈ। ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਜੇਲ੍ਹ ਖੁਦ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ, ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸੌਂਪੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਡੋਗਰਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਕਾਦਮਿਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਹਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੋਲ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਮੈਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਆਰਡਰ ਉਸਦੀ ਨਸਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ।

(8) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਸ.ਡੀ.ਏ

(ਕੇ. ਕਨਨ)

ਜੱਜ

ਨੋਟ: ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਕੇ. ਸੂਰੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:— ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼

ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੋਬਾ